

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

BADK/DPK-133-77/17
P9-47/17

Warszawa, 26 stycznia 2018 r.

Nr:33093/1	Data wpływu 20 listopada 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 22 stycznia 2018 r.

INFORMACJA PUBLICZNA

TEMAT

WARUNKI UDOSTĘPNIANIA INFORMACJI PUBLICZNEJ

WNOSZACY PETYCJE: petycja zbiorowa

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej -- Podkarpacki Ośrodek Samorządu Terytorialnego.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w celu zmiany przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764, ze zm.).

Autorzy petycji wnioskują o wprowadzenie do ustawy definicji informacji prostej i informacji przetworzonej w taki sposób, aby w przypadku udostępniania informacji przetworzonej żądanie wykazania przez wnioskodawcę szczególnie istotnego interesu publicznego nie budziło wątpliwości interpretacyjnych.

Ponadto postulowane są zmiany:

- sposobu pobierania opłat za udostępnienie informacji publicznej w przypadku, gdy jej wytworzenie, przekształcenie lub sposób udostępniania wiąże się z poniesieniem przez podmiot zobowiązany dodatkowych kosztów,
- nałożenie na wnioskodawcę obowiązku podania pełnych danych osobowych i adresowych we wnioskach składanych elektronicznie.

Autorzy petycji wnoszą też o wyłączenie z udostępniania w ramach informacji publicznej danych o zabezpieczeniach informatycznych oraz zabezpieczeniach budynków publicznych.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Wnoszący petycję podkreślają brak w ustawie o dostępie do informacji publicznej definicji informacji prostej i informacji przetworzonej. Udostępnienie informacji przetworzonej może wiązać się z żądaniem wykazania przez wnioskodawcę szczególnie istotnego interesu publicznego. Zatem autorzy petycji wskazują, że wprowadzenie do ustawy definicji informacji prostej i przetworzonej nie będzie budziło wątpliwości interpretacyjnych po stronie podmiotu zobowiązanego i wnioskodawcy w przypadku, gdy podmiot zobowiązany zażąda od wnioskodawcy wykazania szczególnego interesu publicznego.

W ocenie wnoszących petycję obowiązującą ustawa o dostępie do informacji stała się instrumentem nadużywania prawa ze strony niektórych obywateli np.: przedsiębiorców, studentów czy doktorantów. Zdaniem autorów petycji prawo do informacji publicznej nie jest wykorzystywane w zgodzie z pierwotnym założeniem idei transparentności życia publicznego, ale w celach komercyjnych (rodzaj wywiadu gospodarczego dla podmiotów

starających się o dotacje, biorących udział w konkursach), pisania prac licencjackich i magisterskich lub w celu paraliżu pracy urzędu (szczegółowe zapytania np.: o liczbę żarówek palących się w urzędzie). Działania takie, w ocenie wnoszących petycję, dezorganizują pracę urzędu i wpływają na tempo załatwiania innych spraw.

Kolejnym aspektem ustawy wymagającym dookreślenia jest poszerzenie katalogu danych osobowych ujawnianych przez pytających we wniosku o informację publiczną nadsyłanych drogą elektroniczną. W ocenie autorów petycji obecne przepisy pozwalają na ujawnienie jedynie adresu e-mail we wniosku, co po stronie składającego wniosek pozwala na zachowanie anonimowości, a po stronie urzędu zobowiązanego do udzielenia informacji na brak możliwości ustalenia wprost danych wnioskodawcy.

Wymóg podania pełnych danych kontaktowych we wniosku skierowanym drogą elektroniczną, w konsekwencji, może zapobiec kierowania do urzędów wniosków wielokrotnych, często nękających, składanych celowo dla utrudnienia pracy urzędu, a nie w celu faktycznego pozyskania informacji publicznej.

Autorzy petycji wskazują, że wymóg podania pełnych danych osobowych we wnioskach wiąże się również z procedurą pobierania opłat za udostępnienie informacji publicznej. Brak danych wnioskodawcy uniemożliwia przeprowadzenie przez podmiot zobowiązany do udzielenia informacji skutecznej egzekucji należnej opłaty. Według autorów petycji dobrym przykładem procedury pobierania opłat za udostępnienie informacji jest tryb udostępniania dokumentacji medycznej.

Zdaniem wnoszących petycję w przedmiotowej ustawie konieczne jest wyłączenie z zakresu udostępniania informacji publicznej danych o zabezpieczeniach informatycznych oraz zabezpieczeniach budynków publicznych. Uzasadniając postulat autorzy podkreślają, że takie informacje udostępniane są również anonimowym wnioskodawcom.

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 61 stanowi, że prawo dostępu do informacji publicznej jest uprawnieniem obywatelskim. Prawo do informacji obejmuje uzyskiwanie informacji o działalności organów władzy publicznej, osób pełniących funkcje publiczne, o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1764, ze zm.) reguluje następujące zagadnienia:

Informacja publiczna prosta, informacja publiczna przetworzona:

Ustawowa definicja informacji publicznej ma charakter ogólny i jest to: „każda informacja o sprawach publicznych” (art. 1 ust. 1).

Orzecznictwo administracyjne uzupełnia definicję ustawową informacji publicznej: „Informacją publiczną jest każda informacja dotycząca sfery faktów i danych publicznych, a więc każda wiadomość wytworzona lub odnoszona do władz publicznych, a także wytworzona lub odnoszona do innych podmiotów realizujących funkcje publiczne w zakresie wykonywania przez nie zadań publicznych i gospodarowania mieniem komunalnym lub mieniem Skarbu Państwa. Podkreślić przy tym należy, że informacja publiczna musi dotyczyć sfery istniejących faktów i danych, nie zaś niezmaterializowanych w jakiegokolwiek postaci zamierzeń podejmowania określonych działań i może pochodzić od dowolnych podmiotów, jeżeli dotyczy „sprawy publicznej” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 26 października 2017 r., sygn. akt II SAB/OI 85/17).

W art. 3 ust. 1 ustawy określone zostało, że prawo do informacji publicznej odnosi się do uzyskania informacji publicznej, w tym uzyskania informacji przetworzonej w takim zakresie, w jakim jest to szczególnie istotne dla interesu publicznego.

Orzecznictwo w tym zakresie wprowadza definicje informacji prostej i przetworzonej: „Informację publiczną przetworzoną stanowi informacja, na którą składa się pewna suma informacji prostej, lecz ze względu na treść żądania, udostępnienie jej to nie tylko techniczne przeniesienie danych, lecz konieczność przeprowadzenia odpowiednich analiz, obliczeń, zestawień, wyciągów, usuwania danych chronionych prawem, które to zabiegi czynią takie informacje proste, informacją przetworzoną. Informacja przetworzona, to zatem informacja, którą podmiot zobowiązany na dzień złożenia wniosku nie dysponuje (nie posiada gotowej informacji odpowiadającej żądaniu), w związku z czym jej udostępnienie wymaga podjęcia dodatkowych czynności połączonych z sięgnięciem do dokumentacji źródłowej oraz zaangażowaniem do tych czynności określonych środków osobowych i finansowych” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt II SAB/Sz 90/17).

Należy zwrócić również uwagę na art. 6 ustawy, który określa kategorię informacji publicznej podlegającej udostępnieniu, katalog ma charakter otwarty, tym samym nie prowadzi do ustawowego zdefiniowania informacji prostej i informacji przetworzonej.

Dane wnioskodawcy:

Przepis art. 2 ust. 1 ustawy wskazuje, że prawo do informacji publicznej przysługuje każdemu. Podmiot zobowiązany udostępnia ją w drodze wyłożenia lub wywieszenia w miejscach ogólnie dostępnych, w dowolnej formie: publikacje papierowe, tablica informacyjna w urzędzie, BIP, strona podmiotowa WWW. Informację publiczną udostępnia się również na wniosek w sposób i w formie zgodnej z oczekiwaniem wnioskodawcy (art. 13 i 14). Wnioskujący nie musi ujawniać informacji o sobie, ale musi wskazać we wniosku sposób i miejsce dostarczenia odpowiedzi (adres poczty elektronicznej lub adres do korespondencji tradycyjnej). Tu również wnioskodawca może pozostać anonimowy, gdyż konstrukcja adresu poczty elektronicznej może składać się z dowolnego loginu, zaś jako adres do doręczeń poczty tradycyjnej wnioskodawca można użyć numeru skrytki pocztowej.

Wymóg ujawnienia danych osobowych wnioskodawcy jest konieczny w przypadku, gdy podmiot zobowiązany przygotowuje się do wydania decyzji administracyjnej o odmowie udostępnienia informacji publicznej oraz o umorzeniu postępowania o udostępnienie informacji publicznej.

Oplaty:

Postanowienia art. 15 ustawy wskazują, że podmiot zobowiązany może pobrać opłatę w wysokości odpowiadającej kosztom wytworzenia informacji. Wówczas podmiot zobowiązany powiadamia wnioskodawcę o kosztach udostępnienia informacji związanej ze sposobem udostępnienia jej lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku. Udostępnienie informacji publicznej następuje po 14 dniach od dnia powiadomienia wnioskodawcy o wysokości opłaty chyba, że wnioskodawca zmienił wniosek lub go wycofał.

Ograniczenie udostępniania informacji publicznej:

Prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych, o ochronie innych tajemnic ustawowo chronionych, o przymusowej restrukturyzacji oraz ze względu na prywatność osoby fizycznej (z wyłączeniem informacji o sprawach publicznych) lub tajemnicę przedsiębiorcy (art. 5).

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Projekt ustawy z dnia 8 stycznia 2018 r. o jawności życia publicznego (UD 314). W rozdziale 2 „Zasady dostępu do informacji publicznej” i w rozdziale 3 „Środki i tryb dostępu do informacji publicznej” projektu ustawy zaprezentowane zostały nowe zasady

udostępniania informacji publicznej. Uchwalenie ustawy o jawności życia publicznego uchylili ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Projekt ustawy 9 stycznia 2018 r. został skierowany pod obrady Stałego Komitetu Rady Ministrów.

Do Sejmu wpłynęła tożsama petycja (BKSP-145-297/17), która 21 grudnia 2017 r. została skierowana do Komisji do Spraw Petycji.

Do Ministerstwa Cyfryzacji również złożono tożsamą petycję – przewidywany termin rozpatrzenia petycji przez ministerstwo określono – do 3 marca 2018 r.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2017 r., poz. 1318, ze zm.).

Podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych udostępnia dokumentację medyczną pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu lub innej osobie upoważnionej (art. 26). Podmiot udostępniający dokumentację w postaci papierowej: wyciąg, odpis, kopia lub wydruk, w formie elektronicznej: skan, może pobierać opłatę.

Na podstawie maksymalnych wysokości opłat za udostępnienie dokumentacji medycznej, określonych w ustawie, każdy podmiot indywidualnie ustala własne opłaty (art. 28).

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz